

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za tiskovništvo D 90.—. — Plača in teži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 24. januarja 1922.

ŠTEV. 10.

Vprašanje trgovskih zastopstev.

Med najvažnejše naloge naše importne trgovine spada vprašanje pridobitve zastopstev inozemskih tvrdk in podjetij. Tu pridejo predvsem v poštev za nas kot glavne uvozne države k nam Avstrija, Italija, Češka in Nemčija. Od predlanskega do lanskega leta se je razmerje uvoza znatno spremenilo. Italijanski uvoz je padel, narasel pa je uvoz iz Avstrije, Češke in Nemčije. Posebno iz Nemčije se bo letos uvoz brezdvomno izredno povečal, kakor hitro bo ratificirana trgovska pogodba in bomo v medsebojnem prometu uživali ugodnosti minimalne carinske tarife.

Pri naših začasnih trgovskih pogodbah se je ali namenoma ali iz nepozornosti pustilo vprašanje trgovskih zastopstev odprto. Določilo se je le, da smejo inozemski trgovci odnosno njih zastopniki in potniki na podlagi legitimacij potovati v trgovskih poslih po pogodbenih državah in nositi s seboj vzorce, ne pa blaga. Na podlagi teh določb se je zadnji čas iz Avstrije in iz Italije kljub križevi poti šikan za potne liste razvil znaten trgovsko potniški promet, ki vsled obnove mednarodnega paketnega in kosovnega prometa močno vpliva na položaj naše veletrgovine. Dimenzije tega prometa se bodo seveda z olajšavo potniškega prometa še povečale in s tem poostrele konkurenčni boj v trgovini.

Najbolj agilno je v tem oziru avstrijsko trgovstvo. Sedanje ozemlje Jugoslavije smatra naravno še za integralen del bivše monarhije in za svojo interesno sfero ter se čuti pri neaktivnosti in pomanjkljivi gospodarski organizaciji našega domorodnega trgovstva za najbolj, odnosno edino poklicano posredovati vso trgovino med Balkanom in Češko, Poljsko, Nemčijo in zapadom. Izkorišča-joč izvrstne in velikopotezne prometne naprave, dobro rutinirano potništvo, svoje solidno fundirane denarne zavode in razvite špedicijske stike in predvsem vzorno organizirano poročevalno službo, je v stanu prehiteti direktne stike.

Pri svoji vladi je našlo v tem oziru popolno razumevanje in izdatno podporo in pri sedanjem položaju izgleda, da se mu je posrečilo rešiti in ohraniti kljub razpadu monarhije dober del svojega predvojnega trgovskega posredovanja. Tako vidimo na Dunaju zastopstva nemških in čeških podjetij ne samo za ozemlje današnje Avstrije, marveč za cel Balkan, predvsem za Jugoslavijo. Pri nemških tvrdkah to razumemo, ker je to najizdatnejši način podpiranja Nemštva v boju proti vzhodu in Slovanstvu. Absolutno pa tega ne moremo razumeti pri čeških tvrdkah, pa če so tudi slučajno z nemškim internim jezikom. Pri zastopstvih zapada je to žalibog krivda neinformiranosti, deloma nezaupanja in komoditete, da zaenkrat še nečemo ustanoviti direktnih zastopstev za posamezne nasledstvene države, marveč čakajo stabilizacije razmer in ureditve prometa.

Kljub vsemu pa se mora ta zadeva vsaj v kolikor se tiče naše države, brezpogojno likvidirati baš sedanjí čas se nam zdi ugoden, da se to vprašanje pokrene. Dva faktorja

sta poklicana, da to stvar izpeljeta in sicer trgovske stanovske organizacije in pa naša vlada. Ne gre se tu za kaprico reputacije, renomeja našega trgovstva, gre tu za znaten dobiček, ki ga dela sedaj inozemstvo na naš račun in sicer z lahkoto, brez truda in navora, gre tu za participacijo celokupnega našega gospodarstva na tem sto in stotilijonskem dobičku, gre se tudi državni blagajni za njene davke in interes odjemalca, da je zastopnik v tuzemstvu, da nudi direktno jamstvo za dobavo in da je direkten stik z njim mogoč. Ti momenti so dovolj odločilni, da sme in mora trgovstvo zahtevati, da naše ministristvo temu vprašanju posveti največjo pažnjo in da porabi priliko, obnove trgovinskih pogajanj v to svrhu. Samoumevno mora biti zastopnik le naš državljan, ker drugače s tem samo podpremo kolonizacijo inozemcev, česar pa gotovo iz političnih ozirov ne želimo. Naloga našega trgovstva pa je sedaj rečno in solidno organizirati direktne stike s Češko in Nemčijo, kakor tudi z zapadom. Na spomlad se vrši tozadevna anketa v Pragi ob priliki veleseljma, na kateri bi bilo treba važnost zastopstev prav posebno podčrtati. Za Nemčijo imamo sedaj direktno prometno zvezo Jesenic na München in zagrebški ter ljubljanski veleseljem bi lahko izdatno prispela k uresničitvi teh idej.

Enaka naloga nam pripade glede Trsta, ki izkorišča svoje velikanske pristaniške naprave in živi samo od posredništva. Ta boj ni lahek in naše trgovstvo bo moralo v njem dokazati svoje organizacijske zmožnosti.

Posebna vrsta reklame.

Priobčuje K. P.

Ideja, posluževati se uradnih listin, obrazcev itd. v reklamne svrhe, ni ravno nova, zasluži pa, da seznanimo s tem predmetom tudi vsaj površno naše čitatelje.

Pred kratkim se je v nemškem državnem zboru predlagalo, pri izdaji novih novčanic rezervirati 1/4 ene strani za trgovsko reklamo.

Na državne bankovce natisnjeni trgovski oglasi se predložijo bančnemu izvršilnemu komiteju, ki določi obliko, odobri besedilo in odmeri pristojbino.

Brezdvomno bo reklama te vrste jako uspešno učinkovala, njena vrednost bo trajna, prišla bode mnogoštevilnim ljudem pred oči, pred vsem pa bo imela značaj originalnosti, kar je pri reklamni najvažnejše.

Dobava novčanic se bo državi na ta način popolnoma plačala.

Pred nekaj leti so podjetne reklamne firme v južni Ameriki predložile poštni upravi načrt, po katerem bi se razni obrazci, ki pridejo občinstvu kot potrdila, obvestila itd. v roke, natisnili na obratni strani z reklamnim tekstom. Prvi poskusi, ki jih je napravila neka podjetna poštna uprava v tem oziru na predajnih listih, so se obojestransko izvršno obnesli. — Dotična poštna uprava, ki ima danes seveda že dosti posnemalcev celo med evropskimi državami, je sama organizirala to reklamno službo po sledečih načelih.

Interesirane tvrdke imajo na lastne stroške dobaviti poštni upravi obrazce v predpisani obliki in kakovosti, ter

smejo obratno stran dotičnega formulara natisniti s trgovsko reklamo. — Seveda se lahko več podjetij združi v izdajo ene tiskovine, ki nosi potem razne oglase.

Dobava se vrši popolnoma brezplačno za upravo, ki si prihrani stroške za uradne tiskovine.

Uspehi te reklame so bili vseskozi povoljni, občinstvo je iz gole radovednosti čitalo razne oglase na uradnih obrazcih, ki so se izdelovali včasih v jako okusnih oblikah in na dobrem papirju ter so se že v tem oziru sigurno razlikovali od navadnih tiskovin.

Reklama se je poprijela tudi poštinih vrednotnic. Proti določeni pristojbini so se na robu znamenih pol natisnili oglasi; take pole so se izdelale navadno po 25 komadov ene vrednosti, ter je stal precej velik del pole potem reklamni na razpolago.

Tudi ta vrsta uradne reklame je bila precej učinkovita, posebno, ko so iznajdljivi podjetniki natisnili svoje oglase v obliki znamk, ki so bile ob robu pole razvrščene ter služile občinstvu obenem kot vignete.

Naša poštna uprava baje tudi z velikimi težkočami rešuje vprašanja gospodarskega ravnotežja v obratu; tu bi bila lepa prilika si zasigurati prejemke, ki bi krili precejšnji del dobavnih stroškov.

Premislekov upravnega značaja bi mogoče našel v tej uradno dovoljeni zasebni propagandi preobčutljiv idealist, kateremu razne druge, seveda bolj tajno izvedene kupčije nekaterih poštinih uprav, niso znane. — Če pa država podpira pošteno trgovino in domačo obrt in ji nudi brez lastne škode izvrstna reklamna sredstva, je to danes popolnoma naravno in uvaževanja vredno.

Kako bi naj se pri nas organizirala reklama na poštinih obrazcih?

Recimo, tiskovina predajne knjige za vpisane pošiljke ima 10 predalov za reklamne tekste na obratni strani.

Podjetje, ki se bavi z inserati, zbere dotično število oglasov ter izda potem to tiskovino v uradno predpisani obliki in jo izroči poštni upravi v porabo; to se lahko zgodi po pokrajinah, okrajih itd. za daljšo ali krajšo dobo.

Vzemimo znamke; te se natisnejo po 25 komadov na običajno polo, koje prazni prostori stoji zopet interesantom na razpolago; vsaj dobavni stroški se upravi lahko povrnejo na ta način.

Imamo pa še druge izvrstne reklamne prilike; n. pr. brzojavne golice za došle brzojavke, razna obvestila v poštno-dobavni službi itd.

Dobro utemeljenemu načrtu bi se naša poštna uprava gotovo ne upirala, treba ga samo izdelati ter z vsemi podrobnimi proračuni in stvarnimi ponudbami merodajni oblasti predložiti.

Splošne dolžnosti posestnikov žganjarskih kotlov.

V članku »Žganjarski kotli« (številki 137. in 138. iz leta 1921) smo obravnavali, kako mora vsakdo, ki si nabavi žganjarski kotel, prijaviti to pristojnemu oddelku finančne kontrole, danes pa si hočemo ogledati, katere dolžnosti je tudi sicer prevzel s tem, da je postal posestnik žgalne priprave.

Do 1. septembra 1921 veljavni avstrijski predpisi o davku na žganje so strogo razlikovali med »posestniki žgalne priprave« in »podjetniki žganjarne«. Prvi so bili tisti, ki so le prijavili, da imajo žgalno pripravo, a še niso izjavili, da bodo na njej kuhali žganje, drugi pa oni, ki so poleg prijave o posesti žgalne priprave vložili tudi »delovršbeno naznanilo« t. j. izjavo, da nameravajo na prevzeti žgalni pripravi proizvajati žganje.

»Posestniki žgalne priprave« so bili le zavezani prijaviti, kdaj so žgalno pripravo prevzeli in kdaj so jo oddali, »podjetniki žganjarne« pa so bili postavljeni pod redno finančno nadzorstvo.

»Podjetnikom žganjarne« so se žgalne priprave, kadar ni bilo nanje prijavljeno kuhanje žganja, pečatile, »posestniki žgalnih priprav« pa so imeli te priprave nezapečatenne.

Sedanji predpisi o trošarini na žganje ne poznajo več tega. Vsakdo, ki si nabavi žgalno pripravo, postane že ob vložitvi prijave o nje posesti tudi »podjetnik žganjarne« v zmislu starih predpisov in pride brez nadaljnega pod redno finančno nadzorstvo, pa naj si že namerava kdaj kuhati žganje ali ne.

Dolžnosti »podjetnika žganjarne« so oproščeni le:

1. izdelovalci in prodajalci žgalnih priprav, ki ne nameravajo izdelanih žgalnih priprav obdržati za svojo porabo in

2. lekarne in javni laboratoriji, ki imajo steklene žgalne (destilacijske) priprave ali pa kovinaste žgalne (destilacijske) priprave, katerih kotel ne drži več nego 25 litrov, če rabijo te priprave le za izdelovanje zdravil, odnosno (v laboratorijih) le za naučne (znanstvene) namene, javni pouk ali poizkuse.

Pod redno finančno nadzorstvo spadajo po novih predpisih torej ne le tisti, ki imajo žgalne priprave, na katerih morejo kuhati žganje, temveč tudi oni, ki imajo stare, nerabljive žgalne priprave ali njih posamezne dele in lekarne ter javni laboratoriji, ki imajo kovinaste destilacijske priprave z večjo prostornino kotla nego 25 litrov.

Vsi ti imajo celo vrsto dolžnosti, katere morajo točno izpolnjevati, ker jih sicer zadene ostra kazen. Te dolžnosti hočemo v naslednjem obravnavati, ker vemo, da ima mnogo naših čitateljev — posebno na deželi — žganjarske kotle, pa jim novi predpisi najbrže še niso dobro znani.

A. Pregled v obratnih prostorih.

Posestnik žgalne priprave (podjetnik žganjarne) mora vsak čas dovoliti finančnim organom pregled vseh prostorov svojega obrata (žganjarne) potem pregled knjig, ki jih vodi o žganjarni, in končno pregled žganja in drozga.

Za obratne prostore (žganjarno) se smatrajo:

1. prostor, v katerem se hrani žgalna priprava;
2. prostori, v katerih se hrani drozga;
3. prostor, v katerem se kuha žganje in
4. vsi prostori, ki so s prej naštetimi prostori neposredno zvezani z vrati, okni, ali kako drugače.

V vse tu našete prostore sme finančna kontrola vstopiti, ne da bi

morala imeti za pregled kako posebno dovoljenje, če pa hoče finančna kontrola pregledati še tudi druge prostore, se mora izkazati s posebnim pismenim dovoljenjem okrajne uprave finančne kontrole ali pa finančne okrajnega ravnateljstva.

Z ravno takim dovoljenjem se mora izkazati finančna kontrola, če hoče pregledati knjige in biležnice, ki niso predpisane v trošarinskih predpisih. V navadnih (pavšaliranih) žganjarnah ni predpisana nobena posebna trošarinska knjiga, zato se tudi taka od nikogar brez pooblastila prej omenjenih oblasti ne more terjati.

Pregledu žganjarne se mora pritegniti vedno tudi podjetnik žganjarne ali njegov namestnik. Le če bi ta dva prisostvovala odklonila, sme finančna kontrola tudi sama žganjarno pregledati.

Podjetnik žganjarne, ki bi brez postavnega vzroka ne dovolil pregleda obranih prostorov, potem pregleda žganja ali drozge, se kaznuje z najmanj 200 dinarji, v glavnih primerih pa celo z zaporom do 6 mesecev.

Pregled se sme vršiti ob vsakem času, vendar določa pravilnik za finančno kontrolo, Uradni list št. 4 iz leta 1922), naj se vrši to opravilo redoma le ob delavnikih in le po dnevi, razen kadar se kuha žganje tudi ob nedeljah in praznikih oziroma po noči.

B. Označenje žganjarne.

Vsak posestnik žgalne priprave mora označiti obratne prostore z lepo vidnim napisom »Žganjarna«.

Kje naj se napravi napis, ali na pročelju hiše proti cesti ali pa na strani proti dvorišču, ni predpisano. Določeno je le, da mora biti napis »na obratnih prostorih«. Če se kuha žganje v posebni zgradbi (baraki, lopi itd.), se sme napraviti torej napis na tej zgradbi in ni treba, da je tudi hiša na pročelju z napisom »Žganjarna«, označena.

Če posodi podjetnik žganjarne žgalno pripravo komu drugemu, mu mora dati z njo tudi napis »Žganjarna«, da ga obesi ta na svoje obratne prostore in ga ima tam, dokler ne vrne žgalne priprave njenemu lastniku.

V trošarinskem pravilniku ni omenjen primer, da ima kdo dve žgalni pripravi, pa posodi komu drugemu samo eno pripravo. V tem primeru ne bo preostajalo izposojilcu nič drugega, nego da si nabavi sam nov napis, ker bi sicer moral biti podjetnik žganjarne brez napisa, kar bi zopet ne bilo prav.

Kdor ne označi obratnih prostorov svoje žganjarne, se kaznuje z 20 do 50 dinarji.

C. Uradna označba.

Na žgalni kotel, kapo ali hladilnik postavi finančna kontrola žig, s katerim se označuje sedež pristojnega oddelka finančne kontrole, če pa ima eden in isti posestnik več žgalnih priprav, še zaporedno rimsko številko žgalne priprave.

Podjetnik žganjarne je odgovoren, da se te uradne označbe ne pokvari. Če jih je pokvaril kdo drugi, ali so se le slučajno pokvarile, mora podjetnik žganjarne poškodbo prijaviti finančni kontroli tekom 24 ur, odkar je izvedel za njo.

Kdor poškoduje uradne označbe, oziroma kdor takih poškodb, ki so se izvršile po kom drugem, ali le slučajno, ne prijavi pravočasno oddelku finančne kontrole, se kaznuje z globo 20 do 50 dinarji.

(Konec prih.)

Razvoj železniškega omrežja v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

Proga je merila na glavni črti Divača-Pulj 122.394 stavben., 122.059 prometnih in 123.— tarifnih km in na stranski zvezi Kanfanar—Rovinj 21.033 stavbenih, 20.850 prometnih in 21.— tarifnih km. Ker je vodila železnica preko gospodarsko nerazvitih kraških krajev in konečna postaja precej dolge zveze tudi kot trgovsko pristanišče ni mogla sama

nuditi potreben tovor meridijonalki v konkurenci s cenejšim morskim prometom preko Trsta ali preko Reke, so bili prometni rezultati zelo neugodni, ker so znašali za 3 $\frac{1}{3}$ mesečno dobo 1876. l. le 36.524.04 fl ali 907 fl. na leto in km. Tudi zveza z Divačo kot edinim izhodiščem je bila morda sovzrok prometnim neuspehom in že takrat se je pojavila jasna potreba zveze s Trstom in direktnega prehodnega prometa na konečno postajo Rudolfove železnice, ki je po takratnem finančnem stanju bila fiktivno že državno podjetje. Obe tendence so se rešile šele po osemdesetih letih potom dograditve zveze Herpelje—Trst in s peažno prometno pogodbo Ljubljana—Divača po južni železnici.

Perspektive, pod katerimi je začela južna železnica promet na istrijskih državnih progah so se tekom sledečih let le poslabšale in oboje interesentov vedno bolj priostriili.

V posameznih proračunih so bili preliminirani stavbeni krediti na sledeč način:

leta 1873	68.700 fl.
leta 1874	6.900.000 »
leta 1875	2.900.00 »
leta 1876	3.200.000 »

Skupaj 13.068.700 fl.

Stavbeni stroški do konca 1876.

l. so se razdelili:

a) splošni upravni stroški:	146.389.22 fl.
b) preddela:	683.501.78 »
c) odkup zemljišč in stavbišč:	800.294.57 »
d) podstavbe:	4.750.898.38 »
e) nadstavbe:	3.397.245.95 »
f) visoke stavbe:	1.309.375.37 »
g) uprava proge in postaj:	316.359.75 »
h) vojni park:	719.069.45 »
i) prometni stroški:	150.341.89 »
k) stavbeni inventar:	602.56 »
Celotno	12.274.078.92 fl.

Prometni račun leta 1876 pa izkazuje:

Dohodki:	
osebni prevoz:	21.884.— fl.
vojaški prevoz:	2.495.— »
prtljaga:	546.— »
brzovozno blago:	1.745.— »
tovorni promet:	9.758.54 »
različni:	113.50 »

Skupaj 36.542.04 fl.

Stroški:

Pavšal južni:	77.152.77 fl.
odškodnina za nadprometne zveze:	6.043.83 »
odškodnina za vzdrževanje proge:	16.616.05 »
Skupaj	99.812.65 fl.

Toraj končuje prva bilanca s primanjkljajem 63.270.61 fl.

ki se je zvišal v prihodnjih letih 1877 na 279.736.98 »
1878 na 263.186.49 »
1879 na 253.516.67 »

Kronični deficiti so dali povod, da se je v odsekih zbornice začelo že pri proračunu za 1878. l. podrobno razmotrivati gospodarske in prometne predpogoje istrijske zveze ter prometno pogodbo z južno. Konec posvetovanj je bil, da je v seji dne 16. marca 1878 sprejela poslaniška zbornica resolucijo: »Vlada naj kar najpopreje odpove prometno pogodbo in naj v slučaju, da se ne dá doseči ugodnejših pogojev, kot so dosedanje zahteve južno železniške uprave, prevzame železnico v lastno režijo«. Ministrstvo je ugodilo resoluciji in odpovedalo 31. grudnia 1878 južni prometni najem. Vlada je bila sicer na eni strani dolžna upoštevati privilegije in interese največjega prometnega in finančnega konsorcija

monarhije in zato se je z napetostjo pričakovalo, ali bo južna obnovila pogodbo za manjši pavšal ali bo resignirala na najem ter s kakimi sredstvi bi se dali zvišati dohodki in rentabiliteta zveze, ako jo prevzame državna železniška uprava v lastno režijo. Program za zadnjo točko je bil tarifno paralizirati morsko konkurenco in podaljšati progo k morskemu arzenalu, da bi se vse pošiljatve dostavljale ladjedelnicam direktno brez prekladanja. Dne 28. septembra 1878 je otvorila arzenalna uprava zveznico z animalnim pogonom, ker navadni stroji radi ostrih lokov s 115 m polomera niso mogli voziti.

Južna je pristala na zahteve po spremembi pogodbe za dobo nadaljnjih treh let od začetka 1880 do konca 1882 v obnovljeni najemni pogodbi z dne 25. novembra, ki je bila od ministrstva odobrena 17. decembra 1879. Glavni razloček med to in staro pogodbo obstojal je v tem, da je južna dobivala namesto poprejšne pavšalne letne odškodnine v višini 275 tisoč fl. samo 161.000 fl. za vzdrževanje dnevne vlakove zveze v obeh smereh in po posameznih prometnih oddelkih, pri trgovskem 25%, od vlakove in delavnične službe 12% prevoznih dohodkov ter dovoljenje za tedensko dva mešana vlaka po znižani odškodnini 55 krajcerjev za vlakovi kilometer namesto poprejšnih 65 kr.

(Dalje prih.)

Menjalne pogodbe.

(Predpisi o kolkih in pristojbinah.)

Menjalne pogodbe so podvržene isti pristojbini kakor kupne pogodbe (tar. post. 17 zakona o taksama).

Pristojbino je plačati pri zamenjavi premičnin samo takrat, če se naredi o zamenji kaka listina ter je plačati pristojbino v kolkih, na ta način, da se prilepijo kolki na prvo stran listine pod napis ter se piše prva vrsta besedila čez kolke.

Pri nepremičninah je plačati pristojbino prav v vseh slučajih, če se naredi o zamenji kaka listina ter če se pogodnika na primenjeni zemljišči prepiseta ali ne. Pristojbina (odstotna) se plača pri nepremičninah v gotovini pri davčnem uradu in sicer jo je plačati, kakor pri kupnih pogodbah, najpozneje v 15 dneh po sklenitvi pogodbe. Če se naredi glede nepremičnin obnem kaka listina, in drugače se pogodnika zemljejnžno tako ne moreta prepisati, je postopati z njo tako, kakor pri kupnih pogodbah. Listino je kolkovati z 2 dinarjema ter jo je predložiti s kolka prostim poverjenim prepisom vred tekom 15 dni davčnemu uradu.

Pristojbina znaša:

- pri premičninah 1%,
- pri nepremičninah 5%.

Vprašanje je sedaj, od katerega zneska je računati to odstotno pristojbino.

Pri kupnih pogodbah je odgovor lahek; pristojbina se računa namreč kar od kupnine. Če bi bila kupnina seveda samo fiktivna ter bi se ne zlagala s pravo vrednostjo nepremičnine, potem bi bil primoran davčni urad uvesti natančnejše poizvedbe in zahtevati eventualno celo sodno cenitev zemljišča. To se zgodi pri kupnih pogodbah le redkokedaj in navadno samo pri pogodbah med bližnjimi sorodniki, ker se v takih pogodbah kupnina navede večkrat v resnici s premajhnim zneskom.

Pri menjalnih pogodbah pa nimamo nikake prodajne cene ter je pristojbino odmeriti kar od vrednosti zamenjanih premetov.

Ako so predmeti zamene enake vrednosti, se odmerja pristojbina samo od vrednosti enega zamenjanega predmeta; ako pa so zamenjani predmeti neenake vrednosti, se jemlje samo oni predmet, katerega vrednost je večja.

Vrednost zamenjanih predmetov mora biti pri premičninah na vsak način navedena že v listini, ker je plačati pristojbino kar v kolkih ter morata oba pogodnika pristojbino

torej sama preračunati. Toda tudi pri nepremičninah je najbolje, da se navede vrednost zamenjanih predmetov, že v listini, ker si prihranita stranki na ta način zaslišavanje pri davčnem uradu. Ako je napovedana vrednost primerna, izračuni davčni urad gledé nepremičnin 5% pristojbino, ki jo je precej plačati (v gotovini). Če bi pa videl davčni urad, da je vrednost z ozirom na obseg in kakovost nepremičnine na vsak način prenizko napovedana, bo izrazil dotične pomisleke ter je v tem slučaju za stranki najbolje, da se pogodita z davčnim uradom za kako primerno ceno potom dogovora. Če bi se pa tak dogovor nikakor ne dal doseči, imata stranki kakor tudi davčni urad pravico, da predlagata ugotovitev prave vrednosti potom sodne cenitve. Izid te cenitve je potem odločilen.

Vprašanje je sedaj, kdo plača stroške te cenitve.

Ako sta predlagali cenitev stranki, morata plačati stroške na vsak način stranki sami, naj izpade cenitev že kakorkoli.

Če je pa predlagal sodno cenitev davčni urad, tedaj plača državni zaklad v smislu § 53 avstrijskega pristojbinskega zakona stroške cenitev samo takrat, če je podala sodna cenitev tako nizko vrednost, da one, ki sta jo stranki navedli, ne presega za več nego za eno osminko, to je za 12 $\frac{1}{2}$ %.

Primer: Stranki sta napovedali vrednost nepremičnine z 10.000 kronami. Sodna cenitev je ugotovila vrednost s 15.000 K. V tem slučaju morata plačati stroške stranki sami, najsi sta predlagali sodno cenitev oni dve ali pa davčni urad. Sodno ugotovljena vrednost (15.000 K) presega ono vrednost, ki sta jo bili stranki napovedali, namreč za več nego 12 $\frac{1}{2}$ %. — Če bi ugotovila sodna cenitev pa samo 11.250 K kot pravo vrednost, tedaj bi znašala razlika samo 1250 K, to je ravno eno osminko (12 $\frac{1}{2}$ %). V tem primeru in ravno tako tudi takrat, če bi se ugotovila potom cenitev še manjša vrednost, bi morali razločevati dva slučaja:

a) če sta predlagali sodno cenitev stranki,

b) če je predlagal sodno cenitev davčni urad.

V prvem slučaju bi morali plačati stroške sodne cenitve stranki sami, v drugem slučaju bi jim plačal pa državni zaklad.

V sledečem navedemo nekaj primerov, kako se pristojbina izračuna.

1. Trgovca A. in B. zamenjata svoji trgovini in napravita o tem listino. Gré se samo za premičnine ter znaša vrednost na vsaki strani 100 tisoč kron.

Za podlago je vzeti samo 100 tisoč kron. Pristojbina (1%) znaša 1000 K ter jo je plačati v kolkih, ki jih je pripisati na prvi strani listine.

2. Trgovca A. in B. zamenjata svoje premičnine in napravita o tem listino. Premičnine, ki jih je zamenjal A. so vredne 60.000, one, ki jih je zamenjal B. pa 40.000 K. Trgovca B. plača vsled tega trgovcu A. v gotovini še posebej 20.000 K ter A. prejem tega zneska v listini obnem potrjuje.

(Dalje prih.)

Izvoz in uvoz.

Posredovalnica za uvoz in izvoz na Čehoslovaško. V Bratislavi se je ustanovila Povlastena trgovinska agencija kraljevine Srba, Hrvata in Slovenaca.

Izvoz koruznih storžev. Glasom oddelka ministrstva za poljedelstvo se koruzni storži mleti in nemleti ne morejo smatrati za živalsko hrano in za nje ne velja prepoved izvoza.

Izvoz Anglije. Od celega angleškega izvoza se je izvozilo od 1. januarja 1919 do konca septembra 1921, 44% v evropski kontinent. Na Francosko se je izvozilo v letu 1913, 6.4%, 1920, 11.3 odstotke in v prvih devetih mesecih l. 1921 6.4%, torej isto procentno razmerje, kakor pred vojno. Izvoz v Nemčijo je znašal pred vojno leta 1913, 9 $\frac{1}{2}$ % celokupnega angleškega izvoza. Med vojno

je seveda padel procent na ničlo. V letu 1919 je znašal izvoz zopet 2.4%, leta 1920 3% in v prvih devetih mesecih leta 1921 5%. Na Holandsko se je izvozilo pred vojno 3.2% angleških produktov, l. 1919 6.3% (kjer je seveda zapaden tudi kredit za Nemčijo), l. 1920 4% in l. 1921 4.4%. Evropejske države so dobile iz Anglije (vključno kolonije) od 1. januarja 1919, do 30. septembra 1921 1,482,800,000 dolarjev angleških produktov, to je 47.6% angleškega skupnega izvoza, napram 40.4% v l. 1913.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Italijansko-Jugoslovanska d. d. — V Rimu se je osnovala italijansko-jugoslovanska d. d. za industrijo in trgovino s kapitalom 1,500,000 lir; glavne posle izvršuje podružnica v Milanu. Namen družbe je, da pospešuje, razširi in uravna trgovinske odnose med Italijo in Jugoslavijo; da upliva na osnivanje industrijskih podjetij v Italiji in Jugoslaviji, da izvršuje trgovske in industrijske posle med tema dvema državama, da sprejme zastopstva jugoslovenskih in italijanskih podjetij z namenom, da bi razpečavala in razprodajala agrarne in industrijske produkte, manufakturno blago in patente, vobče da se pobriga za vse, kar zamore pospeševati razvoj trgovskih in gospodarskih odnosov med tema dvema državama.

Ponižanje cen gornješlezjsk. premoga. Po poročilih nemških listov se bodo cene gornješlezjskemu premogu znižale povprečno za 3%. Kakor znano, so cene temu premogu razmeroma zelo nizke, vsled česar gornješlezjski premog zelo konkurira z drugim češkim premogom.

Izvoz čevljev iz Zedinjenih držav. Tekom prvih devetih mesecev leta 1919 se je izvozilo iz Zedinjenih držav 15 milijonov 669.265 parov čevljev iz kože (moških 8,575.265, ženskih 4,366.037, otroških 2,727.442), vrednost je znašala dolarjev 53,161.579 (moški so stali 35 milijonov 545.873 dolarjev, ženski 13 milijonov 026.768 dolarjev, otroški pa 4,588.938 dol.; v letu 1920 se je izvozilo 12,949.383 parov (moških 5,870.390, ženskih 4,150.757, otroških 2,928.235), vejlali so skupno 851,781.171 dol. in sicer moški 29,358.300, ženski 16,763.071, otroški 5,639.800 dolarjev; v letu 1921 se je izvozilo skupno 7,775.873 parov in sicer: moških 4,803.317, ženskih 1,373 tisoč 165, otroških 1,594.391, v skupni vrednosti 21,679.120 dolarjev (moški so stali 15,013.841, ženski 3,949.683, otroški 2,715.596 dolarjev).

Industrija.

Zastopnik se išče. Tovarna avtomobilov in motornih plugov na Čehoslovaškem išče zastopnika svojih izdelkov v Ljubljani (za Slovenijo), ki se spozna v avtomobilizmu ali vsaj v strojni stroki, govori češko in slovensko in je zmožen, da tvrdko redno zastopa. — Ponudbe s pojasnilom glede referenc, zahtev, izpričevala v prepisih naj se pošljejo na Konsulat Češkoslovaške republike v Ljubljani, Breg št. 8.

Mašine in industrijski material. Finančno-gospodarski komitet ministrstva je sklenil, da se veljavnost uredbe, ki se tiče mašin in materiala za instalacijo industrijskih podjetij, ki se dobivajo iz Nemčije na račun reparacije in se je do sedaj nanašala samo na Srbijo, razširi na celo državo, kar bo velike važnosti za porast naše industrije.

Italija največja dobaviteljica živega srebra. Do vojne je zavzemala Španija prvo mesto med državami, ki so producirale živo srebro. Že v osmem stoletju pred Kristom so dobivali Grki srebro, cinober iz Almada. Letna produkcija živega srebra v Almadenu znaša 1500 ton. Italija je proizvajala letno 1000 ton in to v rudokopih na Monte Amiata v Toskani. Tretje mesto v proizvodnji živega srebra je zavzemala bivša Avstrija, ki je producirala letno 750 ton. 90 odstotkov te produkcije je izhajalo iz Idrije. Razen že imenovanih, nahajamo rudokope, kjer se proizvaja živo srebro v Kaliforniji in v Mehiki. V Kaliforniji se je produciralo v letu 1914 ca 714 ton živega srebra, v Teksasu 150 ton. Svetovna produkcija živega srebra se je v letu 1913 porazdelila na sledeči način: 35.5%

produkcije je odpadlo na Španijo, 23.5% na Italijo, 20.4% na Avstrijo, 17.0% odstotkov na Ameriko in 3.6% na Meksiko. Ker so sedaj Idrijski rudokopi v italijanskih rokah, producira Italija največ živega srebra, to je nad 40 odstotkov svetovne produkcije. V letu 1910 je znašala produkcija živega srebra v Idriji 600 ton, leta 1911 je dosegla 700 ton in v letu 1913/14 se je proizvedlo 800 ton. Italija je z rudokopi v Idriji prišla v posest jako velikega premoženja. Intenzivna eksploatacija teh rudokopov je še vprašanje bodočnosti.

Cigaretna fabrikacija v Egiptu. Tovarne za cigarete se nabajajo v Kairu, Aleksandriji, Tanti, Menouf-u, Azzint-u. Leta 1920 je znašala vrednost izvoženih cigaret skoro 951.121 angleških funtov in vrednost importiranega tobaka 3 milijone 184.988 angleških funtov.

Denarstvo.

Petdinarski bankovci. Poštno ravnateljstvo je sporočilo vsem listom, da je finančno ministrstvo odredilo, da se vzamejo petdinarski bankovci iz prometa in da jih državne blagajne po 20. januarju 1922 ne smejo več sprejemati, pač pa da jih bodo zamenjavale podružnice Narodne banke do 20. julija 1922, centrala pa celo do novembra 1922. — Opozarjamo pa, da Finančna delegacija doslej ni dobila od ministrstva iz Beograda še nobene tozadevne naredbe. Finančna (deželna) blagajna in vsi davčni uradi morajo sprejemati petdinarske bankovce, dokler ne dobijo od finančne delegacije kakega drugega navodila.

Naša bilanca za leto 1921. V sledečem navedemo nekaj števil, iz katerih bo vsakomur lahko razvidna pot po kateri je padala naša valuta tekom tega leta. Te suhe številke bodo vsakomur dale jasno in pravo sliko celega našega gospodarstva oziroma žalostnih posledic naše slabe gospodarske politike. Dne 31. decembra leta 1920 se je dobilo za 100 švicarskih frankov 2280 jugoslovenskih kron, dne 31. decembra leta 1921 se je dobilo za 100 švicarskih frankov že 5300 jugoslovenskih kron. 31. decembra 1920 se je dobilo za 100 francoskih frankov 880 jug. kron, 31. decembra 1921 se je dobilo za 100 francoskih frankov 2175 jug. kron. — Dne 31. decembra 1920 se je dobilo za 100 angleških funtov 51.500 jug. kron, dne 31. decembra 1921 se je pa dobilo za 100 angl. funtov že 111.000 jugosl. kron. Za 100 dolarjev se je dobilo dne 31. decembra 1920 14.800 jug. kron, dne 31. decembra 1921 se je pa že dobilo 26 tisoč jug. kron. — Dne 31. decembra 1920 se je dobilo za 100 čehoslovaških kron 176 jug. kron, dne 31. decembra 1921 se je pa dobilo za 100 čehoslov. kron že 380 jug. kron. — Za 100 jugosl. kron se je dobilo dne 31. decembra 1920 4.10 švicarske franko, dne 31. decembra 1921 pa komaj 2 (dva) švicarska franka.

Rumunski državni dolg. Po statistiki, ki jo je objavilo rumunsko finančno ministrstvo, je znašal rumunski javni dolg dne 1. aprila 1921 20,311.292.311 lejev.

Prekinjenje pogajanj z Avstrijo. Pogajanja med našimi in avstrijskimi delegati glede ukinjenja sekvestrov nad imetjem avstrijskih državljanov in ureditvi avstrijskih dolgov jugoslovenskim državljanom so bila odgojena, ker so avstrijski delegati isti, kakor za pogajanja z Madžarsko. Kakor hitro bodo pogajanja Avstrije z Madžarsko končana, se avstrijski delegati vrnejo v Beograd.

Davki.

Prijave voz, avtomobilov in koles. Avtomobile, bicikle, fijakarske vozove in druga vozila je glasom razglašala delegacija ministrstva financ v Ljubljani, objavljen v Uradnem listu št. 3 z leta 1922, najkasneje do 15. februarja 1922 pismeno prijaviti. V Ljubljani je te objave izročiti pri policijski direkciji, Bleiweisova cesta št. 22, III. nadstropje, soba št. 19. Za vsako vozilo se mora vložiti posebno po predpisih t. p. 100 začasnega zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah, kolkovano vlogo. Kolekovina znaša pri avtomobilih 20 din. in pri biciklih 5 din. Kdor ne bi svoja vozila pravočasno in pravilno kolekovano prijavil, zapade v smislu točke 17, člena 49 pravilnika za izvrševa-

nje določil o taksah, poleg plačila redne takse še kazni trikratnega zneska predpisane takse. — Policijsko ravnat.

Promet.

Prometne omejitve. Sprejemanje vsakovrstne robe za postajo Hetzendorf in za Nemčijo preko postaj Salzburg—Simbach—Lindau—Reutin, za vse kolodvove v Hamburgu, za postaje Altona, Hamburg, Wilhelmsburg, za postaje okrožja Essen in preko postaje Koblenz-Oberlahnstein je zopet dovoljeno. — Sprejemanje drv za postajo Penzing je zopet dovoljeno. — Sprejemanje kosovne brzovozne in kosovne sporovozne robe za postajo Emerich loko in trs. je do nadaljnjega ukinjeno, izvzeta so živila. Sprejemanje in odpošiljanje carinske robe, ki je določena za ocarinjenje v Sarajevu, je do 2. febr. t. l. ukinjeno. Izvzete so državne pošiljke.

Vzpostavitev brzojavnega prometa med Budimpešto in Sofijo. Te dni se je zopet vzpostavil brzojavni promet na progi Budimpešta, Turn-Severin, Sofija, ki je bil prekinjen že za vojne.

Direktna telegrafska zveza med Rusijo in Nemčijo. Preteklega meseca se je zaključila med Nemčijo, Rusijo in Litvo telegrafska konvencija, potom katere se vzpostavi direktna brzojavna zveza med Rusijo in Nemčijo.

Promet naših pristanišč. V naslednjem podamo v kratkih številkah pregled prometa naših luk, ki zadobivajo vedno večjo važnost pri razvoju našega gospodarstva. Pregled se nanaša na promet, ki se je izvršil v prvih treh četrtletjih 1921. leta. V poštev pridejo pristanišča: Bakar, Bar, Gruž, Korčula, Kotor, Metković, Senj, Split, Šibenik, Vranjič in Zelenika, katera so naša najvažnejša pristanišča. Dopotovalo je iz kraljevine S. H. S. 1995 jadranc in 7241 parobrodov; odpotovalo je 1693 jadranc in 7264 parobrodov. Iz Albanije: priplulo je 75 jadranc in 89 parobrodov, odplulo je v Albanijo 62 jadranc in 67 parobrodov. Iz Ameriških Zedinjenih Držav je priplulo 25 parobrodov, odplulo — iz Argentiniije priplulo 2 parobroda, odplul v Argentinijo eden. Iz Danske priplul in odplul 1 parobrod. V Egipt so odplule 4 jadrance in 6 parnikov, priplula pa 1 jadranc in 3 parniki. Iz Anglije je priplulo 10 parnikov, odplulo v Anglijo pa 13. Iz Francije je priplulo 9, a odplulo 6 parnikov. Iz Grčije je priplulo 40 jadranc in 119 parnikov, odplulo pa 31 jadranc in 55 parnikov. Iz Holandije je priplul le 1 parnik. Iz Italije je priplulo 1389 jadranc in 1892 parnikov, odplulo pa 1502 jadranc in 1745 parnikov. V Malto so odpluli 3 parniki, priplulo pa je iz Malte 8 parnikov. Reka: 19 jadranc in 17 parnikov priplulo in 13 jadranc in 1 parnik odplul. V Romunijo je odplula 1 jadranc in 6 parnikov. Iz Španije je priplul 1 parnik a odplulo jih je 8. Iz Turčije sta priplula 2, a odplulo je osem. Vкупni promet z inozemstvom v prvih 9 mesecih znaša: priplulo je 1525 jadranc z vкупno 92333 tonami, 2159 parnikov z 1,136.748 tonami, odplulo je 1537 jadranc z 84.264 tonami, in 2010 jadranc z 1.053.293 tonami.

Kmetijstvo.

Avstrijski sekvestri. V notranjem ministrstvu se je sestala komisija, ki ima rešiti vprašanje sekvestriranih posestev naših državljanov, nahajajočih se v Avstriji. Komisija obstoji iz dr. Kostrenčiča, dr. Arangeloviča in ravnatelja Praprotnika.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Ustanovila se je v Hanovru tvrdka pod naslovom »Internationaler Welt-handelsdienst und Interessengemeinschaft, Central-Bureau Deutschland Hannover, Cellerstrasse Nr. 17c. Njen namen je, sklepati vse kupčije, ki spadajo v trgovsko in tehniško stroko.

Dobava, prodaja.

Nabava železniških pragov. Ministrstvo prometa je sklenilo, da bo do polovice tekočega meseca zaključilo veliko nabavo železniških pragov. Ta nabava bi služila v prvi vrsti v to, da se izmenjajo čim prej trhli pragovi, kar se izvrši v najkrajšem času.

Razno.

Naša delegata za genovsko konferenco. V parlamentarnih krogih se govori, da bosta na konferenci v Genovi zastopala našo državo ministra Voja Marinković in dr. Laza Marković.

Razglas glede zavarovanja transportov v inozemski valuti. Minister za trgovino in industrijo je dovolil z odkom z dne 29. t. m., VI. br. 5591, da se smejo nekvarno naredbi z dne 28. februarja 1921 zavarovanja suhozemskih kakor tudi rečnih in pomorskih transportov (kargo in kasko) sklepati tudi v inozemski valuti. (Ur. l. št. 6/1922.)

Betonski vagoni na Nemškem. Pred par dnevi je bil predan upravi nemških državnih železnic prvi železno-betonski tovorni vagon, ki nosi 15 ton teže in katerega je izdelala gotovo nemška betonska tvrdka. Vagon se je pred predajo podvrgel raznim poizkusom, da se je dokazala njegova vztrajnost in odpornost. Vagon se je najprej natovorilo in potem odpravilo s hitrostjo 20 km na uro, a potem s hitrostjo 27 km na uro, ter se mu je v tej brzini nastavilo različne odporne naprave. Pri teh poizkusih se je pokazalo, da prenaša vagon tudi največje udarce brez vsakih posledic. Teža takega vagona je za eno tono večja nego teža sličnega železnega vagona, ki nosi tudi 15 ton, pri vagonih za 20 ton se bo ta razlika znižala za 200 kg, in pri vagonih še večje tonaže bo ta razlika še manjša in bo pri vagonih z 40 tonami slednjič izginila. Razen tega so pri betonskem vagonu konstrukcijski stroški neizmerno manjši. Osebito bodo imeli ti vagoni veliko prednost pred običajnimi vagoni pri prevozu raznih industrijskih odpadkov, kemičnih zmesi in premoga, ker se pri takem prevozu običajni vagoni zelo lahko kvarijo in rjavijo. Nekaj tvornice za kemične produkte je že naročilo betonske vagonne za prevoz kemičnih produktov. Sistem betonskih vagonov se bo tudi jako dobro uporabljal pri popraviljanju starih železnih vagonov. Do sedaj se nahajata v Nemčiji v prometu dva taka vagona, ki sta betonirana na staro železno konstrukcijo. Ker je naravno mnogo takih vagonov, ki so potrebni popravil gornjih delov, se bodo ti betonirali in usposobili za promet. Po dosedanjih poskusih in izkušnjah, bo tako popraviljanje mnogo cenejše nego da bi se popravljalo po dosedanem zistemu z železom in lesom, ki sta izvaeredno draga.

Gospodarski položaj Turčije. V zadnjem času je turški funt znatno padel. Ta padec je posledica neugodne trgovinske bilance v Turčiji. Carigrad je, kar se tiče življenjskih potrebščin, popolnoma odrezan od inozemstva. Že samo to mesto potrebuje dnevno 10.000 vreč moke, kar pomenja mesec. izdatek 8 milijonov turških funtov. Nasprotno se pa skoro nič ne izvažata. Ako bi se ne nahajale v državi velike množine zlata in srebra, bi bil padec valute še hitreji. Vlada se trudi, da zabrani izvoz zlata in srebra. Gospodarska kriza, ki je bila posebno občutna v Carigradu, se je po obnovitvi prometa z Malo Azijo, malo poboljšala. Medzavezniška komisija je izdelala načrt za nove pristaniške pristojbine. Dohodke iz teh pristojbin se bo uporabilo za razširitev luke. Razmeroma mirni razvoj dogodiljev v Mali Aziji je zadnje čase uplival jako ugodno na trgovinski promet v Turčiji.

Važno za trgovce in pisarne. — Uredništvo je prejelo v oceno novi, od dr. Ivan Černe-ča, gospodarske pisarne v Ljubljani izdani »Pristojbenik za taksno, sodno in poštno tarifo«. Knjižica obsega 204 strani in je razdeljena v 3 dele: takse za vse različne prilike v občeivanju z oblastmi, vloge, pravne listine, pogodbe, račune in sploh za vse, pri čemur je treba upoštevati razne finančne predpise. Drugi del obsega pristojbine v sodnem postopku, tretji pa poštne pristojbine. Za trgovstvo je najvažnejši prvi del, ki obsega 148 strani in je razdeljen po gradivu in abecedno tako, da vsak lahko takoj najde pod besedo, ki zadeva posamezni posel, podvržen pristojbini, tozadevno pristojbino. Ker so kazni nezadostnega kolkovanja jako občutne, je priporočati nabavo praktične knjižice vsem trgovcem in pisarnam. Knjiga stane Din. 12.—, po pošti priporočena tiskovina Din. 13.50.

Tržna poročila.

Določitev tržnih cen mesu in kruhu.

Aprovizadni odsek občinskega sveta je določil v seji dne 20. januarja siedeče tržne cene mesu: Prvovrstno volovsko meso po mesnicah in na trgu jednako zadnji del 42 K, sprednji del 38 K; meso druge kvalitete, to je debele telice in slabejši voli 36 K zadnji del, in 32 K sprednji del; meso krav 26 K zadnji in 22 K sprednji. Teletina 40 kron. Prašičje meso: cel prešič po 44 K kg, meso II. vrste (rebra pljuča in slično) 46 K kg, hrbet brez privage 60 K kg. Sedanji ceni moke primerno se je določila cena kruhu sledeče: 21 K bel kruh, črn kruh 17 K, ržen 18 K kg. Žemlje in drugo slično pecivo je prosto. V ostalem je večji tržni promet samo ob sredah in sobotah. Skromne dnevne potrebe občinstva se krijejo; primanjkuje precej občutno moke. Jajca se plačujejo po 6 K. Krompir se plačuje na trgu po 6 K kg.

Poljski pridelki 20. t. m. Novi Sad: Pšenica notira 1500 do 1520 K, franko postaja Bačka, 1515 K franko postaja Srem. Srbski ječmen franko ladja na Donavi 1000 do 1020 K, oves 1010 do 1040 K, koruza baška 1180 do

1140 K, sremska 1160 do 1180 K, moka 0 20 do 20.50 K, št. 2 19 do K 19.50. — Tendence čvrsta.

Novosadska produktna borza dne 17. januarja: Pšenica baška, 78 kg, 2% primesi iz okolice Novograda 1520 (blago), 1500 (denar), srbijska ab Novi Sad 1440—1449 (zaključki); oves: baški 1000 (blago); ječmen: baški 66—67 kg 1140 (denar); koruza: nova baška iz okolice Novega Sada 1130 (zaključek); nova banatska pariteta Bečkerek februar 1100 (zaključek); moka št. 0 ab Bačka z vrečami 2000 (zaključek), za kuho z vrečami ab Bačka 1900 (zaključek); svinjska mast: ab Bačka 7200 (blago) 7000 (denar). Tendence čvrsta.

Borza.

Zagreb, 28. januarja. Zaključek. Devize: Curih —, 60.—, Pariz —, 24.80, London —, 1285.—, Berlin 151.—, 153.—, Dunaj 3.20, 3.30, Praga 340.—, 365.—, Italija 13.—, 13.22, New-York —, 302.—. Valute: dolar 295.—, 302.—, napoleon 1025.—, 1050.—, marka 155.—.

Oglašajte v 'Trgovskem Listu'!

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih. **Franjo Cerar**, tovarna modelov, slamnikov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani. Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino

in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlseisen) nasproti Križanske cerkve.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko

in deželne pridelke raznovrstno rudninsko

vodo,

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Manufakturna trgovina

na drobno in debelo

J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra c. 4

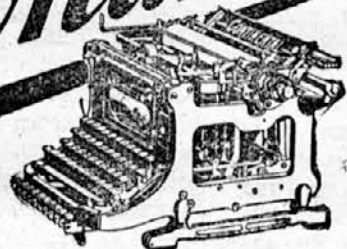
priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah

preproge

srbske domače

ročne industrije

po ugodni ceni. V zalogi so še velikosti 45-45, 43/110, 64/136, 67/194, 102/158, 134/134, 136/204, 170/246, 210/274, 235/300, 272/304.

Continental

je najboljši pisalni stroj!

Ant. Rud. Legat

specijalna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami.

Samoprodaja pisalnega stroja »CONTINENTAL« za celo Slovenijo.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh sistemov.

Telefon 100 in 97.

Maribor

Slovenska ulica št. 7.

Cenik in ofert brezplačno.

Trgovci in kmetijske zadruge pozor!

Umetna Kajnit 15%

gnojila: Kalijeva sol 22-20%
» » 40-42%

oddaja po najnižjih konkurenčnih cenah tvrdka

Anton Tonejc in drug, Maribor.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Brzjavlj: Hedžet

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1

interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20,000.000 K. - Rezerve okrog 6,000.000 K.

Brzjavljni naslov: ESKOMPTNA. - Telefon Interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi. Borza.